

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION / SELF-ARCHIVED VERSION OF THE OF THE ORIGINAL ARTICLE

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Kiviaho-Tiippa, Arja

Title: Moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutuksessa osaaminen syveni ja laajeni

Version: final draft

Please cite the original version:

Kiviaho-Tiippa, A. 2019. Moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutuksessa osaaminen syveni ja laajeni. Next 19.6.2019 (South-Eastern University of Applied Sciences 2019)

<https://next.xamk.fi/uutta-luomassa/moniammatillisen-kotikuntoutuksen-erikoistumiskoulutuksessa-osaaminen-syveni-ja-laajeni/>

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijät: Kiviaho-Tiippa, Arja

Otsikko: Moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutuksessa osaaminen syveni ja laajeni

Versio: final draft

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kiviaho-Tiippa, A. 2019. Moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutuksessa osaaminen syveni ja laajeni. Next 19.6.2019 (Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu 2019)

<https://next.xamk.fi/uutta-luomassa/moniammatillisen-kotikuntoutuksen-erikoistumiskoulutuksessa-osaaminen-syveni-ja-laajeni/>

Moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutuksessa osaaminen syveni ja laajeni

Moniammatillinen kotikuntoutus

T-malli opetussuunnitelman osaamisen kuvaamisessa

Xamkin kuntoutus- ja terveysalan koulutusyksikössä toteutetun moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutuksen tavoitteena oli sekä syventää että laajentaa sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaisten osaamista moniammatillisessa kuntoutujan arjessa tapahtuvassa kotikuntoutuksessa. Tässä artikkelissa kuvataan yhtä koulutuksessa käytettyä arviointimenetelmää, alku- ja loppukyselyä sekä siitä saatuja tuloksia.

Sama Webropol-kysely toistettiin osallistujille (1 kuntoutuksen ohjaaja, 1 sosionomi, 2 toimintaterapeuttia, 3 sairaanhoitajaa ja 9 fysioterapeuttia) kahdesti ja kysymyksillä pyrittiin saamaan esille koulutuksen aikana saavutettu osaaminen opiskelijoiden arvioimana. Kysymykset pohjautuivat viiden ammattikorkeakoulun yhteisessä opetussuunnitelmassa kuvattuun syventävän ja laajentavan osaamisen T-malliin.

Moniammatillisessa kotikuntoutuksessa asiakas kotiympäristössään on keskiössä ja ammattilaiset työskentelevät yhdessä asiakkaan tavoitteiden mukaisesti.

Opetussuunnitelmassa moniammatillisen kotikuntoutuksen yleinen kuvaus kuvastaa T-mallin mukaista syventävää ja laajentuvaa osaamista (Kallunki & Seppänen 2016, 27). Mallissa T-kirjaimen pystyviivalla tarkoitetaan syvää substanssi- ja asiantuntijuusosaamista ja T:n poikkiviivalla kykyä ymmärtää muita osaamisalueita ja hallita niin kutsuttuja metataitoja (ks. taulukko 1). Ne yhdistettynä substanssiosaamiseen tuovat osaamisessa parhaan tuloksen. Tällaisia ovat esimerkiksi vuorovaikutustaidot ja ymmärrys toimintaympäristöstä ja asiakkaista.

Moniammatillisessa kotikuntoutuksessa asiakas kotiympäristössään on keskiössä ja ammattilaiset työskentelevät yhdessä asiakkaan tavoitteiden mukaisesti. T-mallin oppijalla on syvä asiantuntijuus omalla alallaan, mutta hän myös ymmärtää ja tuntee toisten asiantuntijuutta tavalla, joka mahdollistaa uusien ratkaisujen kehittämisen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin.

Taulukossa 1 on kuvattuna ammattikorkeakoulujen verkostossa laatima sovellus Kallunki & Seppäsen (2016) T-mallista moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoitumisopintoihin soveltuvaksi. Kysymykset alku- ja loppukyselyyn johdettiin suoraan tästä T-mallista.

Taulukko 1. Erikoisosaamisen yleinen kuvaus (Ammattikorkeakoulujen verkosto 2017, 4).

MONIAMMATILLISEN KOTIKUNTOUTUKSEN T-MALLI	
Syventävä erityisosaaminen kotikuntoutuksen osa-alueella	Laajentava osaaminen moniammatillisella osa-alueella
<ul style="list-style-type: none"> • osaamisen syventäminen kotikuntoutuksen teoreettisista perusteista, • valmius toimia kotikuntoutuksen kehittäjänä osana moniammatillista toimintakulttuuria, • moniammatillisen kotikuntoutuksen mallien ja tuotteiden kehittämis-, pilotointi- ja arviointiosaaminen, • yhteistoiminnallisen tiedon tuottamisen osaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • kotikuntoutuksen monialaisen teoreettiskäsitteellisen tietoperustan omaksuminen, • monitieteisen tietoperustan soveltaminen analyyttisesti ja kriittisesti, • SOTE-toimintaympäristön muutosten ennakointi ja kehittäminen tulevaisuuden näkökulmasta, • Verkostomainen asiantuntijuus ja verostoissa toimiminen, • Luovien, yli eri alojen menevien ratkaisujen tekeminen

Alku- ja loppukyselyn tulokset

Alku- ja loppukyselyssä (Webropol) opiskelijat arvioivat osaamistaan sekä syventävässä erityisosaamisessa että laajentavassa moniammatillisessa osaamisessa (ks. taulukko 1). Kyselyn vastaukset on luokiteltu asteikolle 1-5 siten, että Ei ollenkaan = 1, Vähäistä = 2, Jonkin verran = 3, Paljon = 4 ja Erittäin paljon = 5. Tuloksista on laskettu keskiarvot. Kysymykset olivat samat kummassakin kyselyssä.

Alkukyselyn kaikkien kysymysten yhteinen keskiarvo oli 2,8 (n=10) ja loppukyselyn 3,9 (n=13). Koulutuksen aikana osaaminen parani opiskelijoitten arvioimana keskimäärin 1,1 yksikköä. Syventävä osaaminen karttui eniten kotikuntoutuksen malleissa ja mallien kehittämisessä ja arvioinnissa. Laajentava osaaminen karttui eniten verkostoissa toimimisessa ja luovien, eri alojen yli menevien ratkaisujen tekemisessä.

Syventävä erityisosaamisen kehittyminen kotikuntoutuksessa erikoistumiskoulutuksen aikana

Syventävää erityisosaamista erikoistumiskoulutuksessa mittasi kuusi kysymystä. Niiden keskiarvo alkukyselyssä oli 2,9 (n=13) ja loppukyselyssä 4,0 (n=10). Parannusta koulutuksen aikana tuli 1,1 yksikköä. Taulukkoon 2 on koottu näiden kuuden kysymyksen alku- ja loppukyselyn keskiarvot ja muutos yksikköinä, joka oli kaikissa plusmerkkinen.

Taulukko 2. Syventävää erityisosaamista mittavat kysymykset ja niiden keskiarvot (\bar{x}) alku- (n=13) ja loppukyselyssä (n=10) erikoistumiskoulutuksen opiskelijoilla.

Kysymys	Alkukysely (n=13), \bar{x}	Loppukysely (n=10), \bar{x}	Muutos
1. Arvioi osaamistasi kotikuntoutuksen teoreettisista perusteista.	2,9	4,0	+1,1
2. Arvioi valmiuksiasi toimia kotikuntoutuksen kehittäjänä.	3,4	4,2	+0,8
3. Arvioi valmiuksiasi toimia kotikuntoutuksen kehittäjänä osana moniammatillista toimintakulttuuria.	3,4	4,3	+0,9
4. Arvioi osaamistasi moniammatillisen kotikuntoutuksen malleista.	2,4,	4,0	+1,6
5. Arvioi osaamistasi kotikuntoutuksen mallien kehittämisessä ja arvioinnissa	2,3	3,9	+1,6
6. Arvioi osaamistasi yhteistoiminnallisen tiedon tuottamisessa.	2,7	3,4	+0,7
Kysymykset 1-6 yhdessä, \bar{x}	2,9	4,0	+1,1

Osaaminen kotikuntoutuksen teoreettisista perusteista-osiossa parannusta tuli 1,1 yksikköä koulutuksen aikana (2,9 -> 4). Opiskelijat arvioivat valmiuksiaan toimia kotikuntoutuksen kehittäjänä osana moniammatillista toimintakulttuuria jo alkukyselyssä hyväksi (keskiarvo 3,4). Loppukyselyssä keskiarvo nousi 4,3:een, joten parannusta tuli 0,9 yksikköä. Arvioidessaan osaamistaan moniammatillisen kotikuntoutuksen malleista opiskelijat saivat alkukyselyssä keskiarvon 2,4, Loppukyselyssä keskiarvo nousi 4:ään, tulos parani peräti 1,6 yksikköä. Mallien kehittäminen ja arviointi parani myös keskimäärin 1,6 yksikköä (2,3->3,9). (Taulukko 2.)

Kaikissa syventävän osaamisen vastauksissa tuli koulutuksen aikana opiskelijoiden arvioimana parannusta. Vähiten opiskelijoiden keskiarvo nousi valmiuksissa tuottaa yhteistoiminnallista tietoa (alkukysely 2,7 -> loppukysely 3,4) ja valmiuksissa toimia kotikuntoutuksen kehittäjänä (alkukysely 3,4 -> loppukysely 4,2). Parannusta tuli ensimmäisessä 0,7 ja jälkimmäisessä 0,8 yksikköä. (Taulukko 2.)

Laajentava osaaminen moniammatillisella osa-alueella erikoistumiskoulutuksen aikana

Laajentavaa osaamista moniammatillisella osa-alueella mittasi myös kuusi kysymystä ja niiden tuloksia on vertailtu alku- ja loppukyselyn välillä samalla tavalla kuin syventävää osaamista. Keskiarvo parani 1,1 yksikköä. Taulukossa 3 esitetään laajentavan osaamisen kysymysten keskiarvot ja tapahtunut muutos alku- (n=13) ja loppukyselyssä (n=10).

Taulukko 3. Laajentavaa osaamista moniammatillisella alueella mittavat kysymykset ja niiden keskiarvot (\bar{x}) alku- (n=13) ja loppukyselyssä (n=10) erikoistumiskoulutuksen opiskelijoilla.

Kysymys	Alkukysely (n=13), \bar{x}	Loppukysely, (n=10), \bar{x}	Muutos
1. Arvioi osaamistasi kotikuntoutuksen tietoperustasta.	3,1	4,1	+1,0
2. Arvioi osaamistasi soveltaa monitieteistä tietoperustaa.	3,0	3,5	+0,5
3. Arvioi osaamistasi SOTE-toimintaympäristön muutosten ennakoinnista ja kehittämisestä tulevaisuuden näkökulmasta.	2,4	3,5	+1,1
4. Arvioi osaamistasi verkostomaisen asiantuntijuuden hyödyntämisessä kotikuntoutuksessa.	2,7	3,8	+1,1
5. Arvioi osaamistasi verkostoissa toimimisessa.	2,6	3,9	+1,3
6. Arvioi osaamistasi luovien, yli eri alojen menevien ratkaisujen tekemisessä	2,5	4,0	+1,5
Kysymykset 1-6 yhdessä, \bar{x}	2,7	3,8	+1,1

SOTE-toimintaympäristön muutosten ennakointi ja kehittäminen tulevaisuuden näkökulmasta, parannusta osaamisessa alkukyselystä loppukyselyyn oli 1,1 yksikköä (2,4 -> 3,5). Kohentumista verkostomaisen asiantuntijuuden hyödyntämiseen tuli myös 1,1 yksikköä (2,7 -> 3,8) opiskelijoiden arvioimana. Verkostoissa toimimisessa oli tapahtunut huomattava kohennus. Koulutuksen aikana keskiarvo osaamisessa nousi 1,3 yksikköä (2,6 -> 3,9). Luovien, yli eri alojen menevien ratkaisujen tekemisessä parannusta tapahtui vieläkin enemmän, peräti 1,5 yksikköä (2,5 -> 4). (Taulukko 3.)

Myös laajentavan osaamisen kaikilla osa-alueilla tapahtui parannusta koulutuksen aikana. Vähiten (0,5 yksikköä) koheni opiskelijoiden arviointi kyvystään soveltaa monitieteistä tietoperustaa (alkukysely 3,0 -> loppukysely 3,5) sekä opiskelijoiden arviointi osaamisestaan kotikuntoutuksen tietoperustasta (1,0 yksikköä, alkukysely 3,1 -> loppukysely 4,1). (Taulukko 3.)

Yhteenveto

Uusi pilottikoulutuksena toteutettu erikoistumiskoulutus näyttää lisänneen sekä opiskelijoiden syvää ammatillista erityisosaamista kotikuntoutuksesta (kohennusta 1,1 yksikköä), että laajentavaa osaamista moniammatillisuudesta (kohennusta 1,1 yksikköä). Osallistujia opiskelijaryhmässä oli 16, joista alkukyselyyn vastasi 13 ja loppukyselyyn 10. Tulokset kertovat tilanteen juuri tämän opiskelijaryhmän kohdalla, mutta antavat aineksia uuden erikoistumiskoulutuksen suunnitteluun. Koko verkostossa viiden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kohdalla tulos oli samansuuntainen.

Lähteet

Ammattikorkeakoulujen verkosto. 2017. Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK), Metropolia Ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu (OAMK), Tampereen ammattikorkeakoulu (TAMK)

ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK). Moniammatillisen kotikuntoutuksen erikoistumiskoulutus. Valtakunnallinen opetussuunnitelma 30 op, 2017-2018. 13.4.2017

Kallunki J, Seppänen H. 2016. Korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset. Käsikirja koulutusten kehittäjille. Saatavissa: www.unifi.fi. ja www.arena.fi

Arja Kiviaho-Tiippana

Yliopettaja

Kuntoutus- ja terveysalan koulutusyksikkö, Savonlinnan kampus